

Reportage Louis Andriessen 75

Wat de jarige componist in zijn leven ook heeft aangeraakt, zijn muzikale vingerafdrukken zijn overal herkenbaar. Zelfs in een speeldoosmelodietje.

Van onze verslaggever
Frits van der Waa

AMSTERDAM 'Mijn theorie is: muziek is uit', poneert Louis Andriessen. 'Verbeelding en fantasie zijn tegenwoordig niet veel meer waard, je moet zorgen dat je geld hebt. Waar mensen wel voor warmlopen zijn bewegende beelden. Dat verklaart ook waarom opera zo succesvol is.'

Andriessen is 's Neerlands beroemdste componist, zo beroemd dat het woordje 'levende' er eigenlijk niet meer bij hoeft. Hij heeft nog een maand te gaan voor hij werkelijk 75 is, maar hij wordt het hele jaar al overstept met feestelijkheden, aan beide zijden van de Atlantische Oceaan. Maar nu, in het Amsterdamse Muziekgebouw is het tijd voor een thuiswedstrijd, een tweedaagse hommage, met films, speeches, interviews, cadeaus en bovendien veel muziek.

'Mijn broers hebben van binnen een bronnetje waar voortdurend muziek uit opwelt', zegt zijn oudere zus in Caecilia Andriessen in gesprek met muziekjournaliste Thea Derks. De in 1996 overleden Jurriaan Andriessen was geruime tijd de meest in het oog springende telg uit het prominente Andriessen-geslacht, maar werd in de jaren tachtig al eens overvleugeld door zijn jongere broer Louis. Met zijn 'beukwerk' (aldus Caecilia), een cocktail van minimal, bigband-jazz en stravinskianse dwarsheid, legde die toen de basis voor wat nu de 'Haagse School' wordt genoemd.

Andriessens muziek heeft een flinke evolutie doorgemaakt, maar

Componist Louis Andriessen donderdag in het Muziekgebouw aan het IJ.

wat hij ook aanraakt, hij laat er prompt zijn vingerafdrukken op achter, in de vorm van bepaalde tournures, bepaalde akkoorden, bepaalde instrumentcombinaties. 'Typisch Andriessen, ik heb geen idee wat ze daar mee bedoelen', zegt hij

daar zelf over. 'Ik houd me niet bezig met persoonlijke expressie. En wat sommige noten of akkoorden speciaal maakt, vind ik moeilijk te verklaren. Het heeft toch vooral te maken met stemvoering: waar een noot vandaan komt en waar hij naartoe gaat.'

Het mooiste bewijs van de Andriessen-touch klinkt meteen daarna wanneer zijn oud-leerling Ron Ford draaiend aan een speeldoosje *Deuxième chorale* uitvoert. Zelfs met die kale tinkeltoontjes, een reservoirtje van enkel witte toetsen, weet Andriessen

Foto Ivo van der Bent

in een tijdsbestek van twee minuten een muziekje neer te zetten dat geen ander zo had kunnen maken.

Niet alleen als componist, ook als docent geniet Andriessen wereldfaam. Tien van zijn pupillen eren hem met een marathon van minicomposities, waarin is te horen dat ze de lessen van het speeldoosje ter harte hebben genomen: wees zuinig met noten en haal iets nieuws uit die ogenschijnlijk zo versleten toonladders.

Naast de 'goede noten' die Andriessen tot zijn credo heeft verheven, zijn er nog merwaardiger vindingen. Zo laat Richard Ayres vanaf een balkon een regen van gouden glittertjes neerdalen op het publiek en zet David Dramm een roeiende slagwerker in, compleet met losbarstend onweer, om de noten van een hobosolo te omlijsten.

Omdat de jarige bij een vorige gelegenheid al een eigen stoel heeft gekregen in het Muziekgebouw moest er iets nieuws verzonnen worden. Ditmaal is het iets waar alle bezokers van het gebouw wat aan hebben: een jaar lang zal de 'pauzegang' de eerste noten van Andriessen *De Stijf* laten horen.

Reinbert de Leeuw, vriend en bentgenoot vanaf het eerste uur, memoreert in zijn toespraak in stappen van vijf jaar de hoogtepunten uit hun gezamenlijke carrière. Ook vertelt hij hoe hij vorig jaar, nadat hij voor het eerst sinds lange tijd weer aan het componeren was geslagen, 'als een schooljongen' de partituur bij Andriessen thuis kwam laten zien, die hem het advies gaf vooral zo door te gaan.

De zoektocht naar schoonheid die vanaf de jaren negentig in toenemende mate zijn intrede heeft gedaan in Andriessens scheppingen, krijgt vooral dankzij de scherpschietende maar expressieve stem van Claron McFadden sublieme gestalte in *Dances*. Maar het rugle, door alle Andriessen-stijlen heen zappende *La Passione* uit 2002 biedt met zijn priemde dissonanten sterk tegenwicht. Andriessen heeft ook nu nog genoeg wilde haren over.

opera *La Commedia*, waarin de rol van Lucifer wordt gezongen door de in 2012 overleden acteur Jeroen Willem.

■ MYSTERIËN

Op 5 juni zendt de Avro op Nederland 2 *Imperfect Harmony* uit, een film van Carmen Cobos over de aanloop naar de premiere van Andriessens orkestwerk *Mysteriën* door het Koninklijk Concertgebouworkest o.l.v. Mariss Jansons.

■ DE MATERIE

Vanaf 15 augustus brengt de Ruhrtriennale in Duisburg zes opvoeringen van het grootschalige *De Materie* in een nieuwe enscenering van Heiner Goebbels.

■ SOLOS FOR VIRTUOSI

Attaca heeft een nieuwe Andriessen-cd uitgebracht, met een aantal kortere werken, getiteld *Solos for virtuosi*. Later dit jaar volgt Nonesuch met de cd-première van Andriessens

■ TAPDANCE

Op 24 mei brengen Asko/Schönberg en slagwerker Colin Currie tijdens de wekelijkse Zaterdagmatinee in het Amsterdamse Concertgebouw de premiere van Andriessens nieuwe werk *Tapdance*, in combinatie met werk van John Adams en Steve Reich. Het stuk wordt op 5 oktober herhaald in het Londense South Bank Centre, samen met Andriessens sleutelwerk *Hoketus*, en klinkt bovendien op 16 november in Eindhoven.

Festiviteiten in het Andriessen-jaar

WAT DE JURY VINDT

- 1 Denemarken
- 2 Zweden
- 3 Azerbeidzjan
- 4 Nederland
- 5 Italië

WAT DE JURY DENKT

- 1 Zweden
- 2 Armenië
- 3 Hongarije
- 4 Oekraïne
- 5 Nederland

→ Vervolg van pagina V13

Foto's Eurovision Songfestival/Beeldbewerking de Volkskrant

Elke donderdag tipt de V-redactie de concerten, voorstellingen en exposities die uw aanwezigheid waard zijn.

De beste cultuur voor

Foto Francesca Patella

Eerbetoon aan jarige Louis Andriessen

LOUIS ANDRIESSEN

Op 8 en 9/5 in Muziekgebouw aan 't IJ in Amsterdam. muziekgebouw.nl

En van Nederlands meest beroemde componisten Louis Andriessen wordt 75. Dat wordt gevierd vanavond en 9/5 in het Muziekgebouw aan 't IJ (Amsterdam). Vanavond zijn te horen Andriessens *Dances*, *La Passione* en zijn bewerking van Casellas *Pupazetti*. Op 9/5 o.a. een uitvoering van *Hoketus* en het monodrama *Anais Nin*. Uitvoerenden zijn Askol Schönberg, Nieuw-Amsterdams Peil, Slagwerk Den Haag, de soprane Claron McFadden en Cristina Zavalloni en violiste Monica Germino.

MUZIEK

4 FRANKRIJK Twin Twin - Moustache

Vrolijk, rechthoe-richtaan 120bpm softhouse-nummer, met hier een daar een goed geplaatste *c'est comme ci, c'est comme ça* en *moustache*, woorden die de salondieren. Maar laten we elkaar niet voor de gek houden: dit wordt verder helemaal niets. We bedoelen: je hoeft niet altijd maar over wereldvrede te zingen (zie IJsland), maar aankomen met een poepig liedje over hoe graag je een snor zou willen hebben, is weer het andere uiterste.

Cijfer: 6

5 ITALIË Emma - La Mia Città

Best lekker rocknummertje, te situeren in de alternatieve hoek van 1980, met nog een vleugje glam erbij en het type schorre zangeres waar Italië het alleenrecht op heeft. Intro, couplet en brug hebben wat meer haakjes dan het refrein en gaandeweg verlies je je interesse een beetje, maar